

WG: Folksdojceri, Glas Slavonije Feb 2, 2011, Marijan Matasovic

(U PRILOZENOM TEKSTU MOZETE VIDJETI FOTOGRAFIJE)

ZLOČINI BEZ KAZNE: U PARTIZANSKIM LOGORIMA OD GLADI I BOLESTI UMRLO JE GOTOVO 70 TISUĆA FOLKSDOJČERA

Zloglasni plan OZNE: Mučiti, silovati, ubiti, protjerati!

Objavljeno: 19.2.2011 GLAS SLAVONIJE

Proljeće 1945. godine nagovještavalo je kraj dugog i krvavog Drugog svjetskog rata u kojemu je poginulo između 55 i 70 milijuna ljudi. Na prostoru bivše Jugoslavije nova zvjerstva tek će uslijediti. Brojne izbjeglice, među njima i dijelovi poraženih vojski, krenut će prema Austriji bježeći pred partizanima i Crvenom armijom.

Jedan dio uspjeh će se probiti i pronaći sigurnost izvan granica Jugoslavije, no neki nisu bili te sreće. Vlast već odavno ima plan. Sve Nijemce ili likvidirati ili protjerati iz zemlje kako bi se otvorila mogućnost provođenja agrarne reforme i kolonizacije, te radikalne promjene demografske/etičke slike Jugoslavije.

U Jugoslaviji živjelo 500.000 Nijemaca

Prema znanstvenim radovima dr.sc. Vladimira Geigera, iz Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu, koji više od 20 godina proučava poratna zbivanja na ovim prostorima, a posebno stradanja folksdojčera, procjenjuje se da je od njih 500.000, koliko ih je živjelo na području Jugoslavije do kraja Drugog svjetskog rata, približno 240.000 bilo evakuirano pred naletom Crvene armije i partizana, te se nikada više nisu vratili na svoja ognjišta. Izuzmemo li one koji su bili mobilizirani u postrojbe Wehrmachta i Waffen-SS, gotovo 200.000 jugoslavenskih Nijemaca civila potpalo je pod komunističku vlast u Jugoslaviji, a od toga njih približno 70.000 izgubilo je živote u logorima. Ostatak je nestao tijekom etničkog čišćenja ili je, pak morao izbjći. Ovome treba pridodati i približno 10.000 slovenskih folksdojčera vojnika i civila koji su stradali za rata i poraća. "Prema svim proračunima proizlazi da je broj stvarnih ljudskih gubitaka jugoslavenskih Nijemaca iznosio gotovo 100.000 osoba, navodi se u jednoj od Geigerovih studija. U isto vrijeme prema njemačkim/folksdojčerskim zapisima između 1944. do početka 1948., u logore je internirano približno 170.000 ljudi. U logore su upućivane cjelokupne obitelji, starije osobe, žene s djecom, bez obzira na dob. Ondje je od posljedica zlostavljanja, zime, gladi, tifusa i dizenterije umrlo približno 70.000 pripadnika njemačke manjine. Broj žena i djece koji su umrli bio je vrlo velik; čak 26.000 Njemica, te 6.000 djece (od kojih je 5.582 poimenično identificirano). "Logori nisu zatvoreni ni 1947.godine, a tada su ukinuti samo logori za folksdojčere na području Hrvatske. Oni koji u međuvremenu nisu stradali u logoru ili pak pušteni, prebačeni su u logore u Vojvodini. U Jugoslaviji su logori za folksdojčere ukinuti tek u ožujku 1948.", potvrdio nam je dr. Geiger.

Sve su im uzeli

Politički okvir za etničko čišnjenje Folksdojčera stvoren je 21. studenoga 1944., kada je donesen akt na zasjedanju AVNOJ-a o prijelazu u državno vlasništvo neprijateljske imovine. Pod udar je došla svaka osoba njemačke narodnosti koja se nije izravno suprotstavila nacizmu. Iako je jedan manji dio folksdojčera sudjelovao u oružanom otporu nacistima, to se nije uzimalo previše u obzir. Slijedila je za golemu većinu konfiskacija imovine i protjerivanje, odnosno upućivanje u logore. Njihova sudbina bila je vezana uz propast Trećeg Reicha. Do potkraj Drugoga svjetskog rata jugoslavenski folksdojčeri, muškarci, uglavnom su bili dragovoljno ili prisilno mobilizirani u njemačke vojne i poluvojne postrojbe i u kućama su ostali starci, žene i djeca. Njemačko stanovništvo koje nije izbjeglo ili bilo do tada protjerano, bilo je tijekom i nakon ratnih

djelovanja prepušteno samovolji pobjednika, ističe u studijama dr.Geiger. Bezakonje, pljačke, maltretiranja, ubojstva, silovanja žena, postali su potkraj rata i neposredno nakon njega folksdojčerska svakodnevnica, ali i ne samo njih, nego svih potencijalnih političkih protivnika iz svih nacionalnih/etničkih skupina. U zavičaju su ostali mahom folksdojčeri koji nisu bili izloženi neposredno ratnoj opasnosti i koji se nisu smatrali odgovornima za događaje u tijeku rata, očekujući da će se nastupom mira vratiti njihova rodbina, susjedi i prijatelji, ne pretpostavljajući da bi im se mogla pripisati kolektivna krivnja. Posao eliminacije preuzeo je Odjel za zaštitu naroda - OZNA. Masovna ubojstva folksdojčera organizirano su provedena u mnogobrojnim mjestima, posebice u Vojvodini (Alibunar, Bačka Palanka, Banatski Despotovac, Bečkerek, Charlevill, Kikinda, Kovin, Mastort, Mramorak, Nemačka Crnja, Omoljica, Pančevo, Ruma, Sarča, Sivac, Srijemska Mitrovica, Stara Pazova, Starčevo, Vrbas, Vršac, Zemun, Zichydorf). “Očito ne bez naređenja, odobrenja i(li), pak, znanja najviših tijela i pojedinaca Jugoslavije, uključujući i Josipa Broza Tita, navodi dr.Geiger.

Priča o Jakobu

Povijest govori: Jakob Sohl-Daxer tada je imao 13 godina, svjedočanstvo je iz knjige N. Stefanović “Jedan svijet na Dunavu”, a opisuje se logor koji se nalazio u Knićaninu (Rudolfsgnad) u Banatu. Od 18 tisuća logoraša ondje je te 1946. godine bilo čak 8.288 djece do 14 godina.

- Najteža je bila zima 1946. Četiri dana oko Božića nije bilo hrane. Počela su masovna umiranja. Rekli su nam da zbog velikog snijega nije moguće dovoziti hranu. Mi nismo imali ništa, sve nam je bilo oduzeto. Ni komad sapuna, ni zdjelu, šalicu... Od ogrjeva ništa, i kad su ljudi trgali plotove ili razvaljivali šupe, onda su stražari pucali i ubijali koga su zatekli; onog tko nije uspio pobjeći. U početku je dnevno umiralo 70, zatim po stotinu, mislim da je granica bila 120 ljudi osoba. Najviše su stradala djeca u logoru. U gostionici su bila smještena djeca pred smrt. Umirala su od gladi. Nekima je lice trunulo, zubi ispadali. Stanovao sam preko puta i cijele noći slušam tihe jecaje, nisu smogli snage ni da plaču. Ostavljeni su bili da umru, i to nekoliko stotina djece”.

Tifus, uši, glad...

U logorima su se zbog pomanjkanja higijene pojavile uši koje izazivaju pjegavi tifus. Povjesničar Vladimir Geiger u svojim znanstvenim radovima navodi iskaze i sjećanja nekih od logoraša u Slavoniji, među njima Hede Schestak rođ. Dibisch: “U samom logoru je bilo strašno. Vladale su bolesti, pretežno pjegavac, paratifus i dizenterija. Bili smo gladni i iscrpljeni. Raditi smo morali cijeli dan bez hrane... Barake su bile pune stjenica i ušiju”. Drugi logoraši navode da su u početku dnevno umirale dvije, tri osobe, a nakon višemjesečna boravka u logoru, primjerice onom u Valpovu, umiralo je dnevno po 20-30 osoba. Problem s tifusom početkom travnja 1946. postaje toliko velik da se zaraza širi izvan logora Valpovo na okolno stanovništvo, te prijete epidemijom širih razmjera. Tek tada su uslijedile opširne mjere cijepljenja i tifus je uklonjen.

Dr.Geiger s Hrvatskog instituta za povijest ističe da je kroz logor Valpovo prošlo prema svim vrlo pouzdanim navodima i procjenama približno 4.000 logoraša, uglavnom starijih osoba, žena i djece. Do svibnja 1946., kada je logor Valpovo raspušten, stradale su najmanje 1.074 internirane osobe, uglavnom od gladi, dizenterije i tifusa. Ubijanja i smaknuća logoraša, osim u nekoliko slučajeva koji su nedvojbeni, u logoru Valpovo nije bilo. Prema dokumentiranom iskazu upravitelja logora Josipa Globočnika, tek nakon dolaska medicinske ekipe u proljeće 1946. koje su raskušile logor DDT-om (sredstvo za uništavanje gamadi, iznimno djelotvorno protiv ušiju prenosnika tifusa pjegavca), te nakon što se odjeća počela iskuhavati, tifus je postupno nestao. Inače, prašak DDT i tablete pristigle su uz pomoć UNRR-a u Jugoslaviju, te je tifus u Hrvatskoj i Jugoslaviji uglavnom uklonjen.

Žene su bile okrutnije

Većina logora bila je ograđena visokom bodljikavom žicom i kulama stražarama. Dr.Geiger u svojim istraživanjima navodi da su u Valpovu folksdojčeri bili smješteni u barakama, muškarci i žene odvojeno. Barake nisu imale rasvjetu i grijanje, nisu imale stakla na prozorima, te su oni zatvoreni daskama. Ljudi su ležali na drvenim krevetima ili podovima bez slame (često u brojnim logorima i bez pokrivača). Tko nije mogao pronaći mjesta, morao je spavati vani, u unutarnjem logorskom dvorištu. Logorska uprava i straža postoje u napuštenom njemačkom selu Krndija kod Đakova. Ondje je logoraše čuvalo 14 pripadnika jugoslavenske Narodne milicije od kojih su četiri žene, koje su, prema iskazima i sjećanjima logoraša bile najokrutnije. Kroz logor je prošlo približno 4.000 ljudi, a približno 1.500 ondje je smrtno stradalo.

Andrija je likvidirao 22 žene

U logorima je bilo i otvorenih umorstava. O tome svjedoči i postupak komandanta upravitelja logora Pusta Podunavlje u Baranji, koji je bio neki Andrija, Srbin iz Bijelog Brda, nedaleko od Osijeka. Prema iskazima svjedoka, koje navodi povjesničar dr.Geiger, upravitelj logora vatrenim oružjem usmrtio je najmanje 22 osobe, uglavnom nemoćne i žene. Posljednji veći logor za folksdojčere u Hrvatskoj bio je logor Tenja/Tenjska Mitnica kod Osijeka. Kada je raspušten u siječnju 1947., logoraši su prebačeni u logor Knićanin u Banatu, koji je postojao do ožujka 1948., a koji mnogi zbog bolesti i gladi nisu preživjeli. Brojni grobovi folksdojčera preminulih u logorima Hrvatske nisu nikada označeni. Ukoliko su imali oznaku tada su to bili jednostavni drveni križevi. Kod logora Šipovac, nedaleko od Našica, 60-ih godina 20. stoljeća, križevi su s grobova uklonjeni. Zemljište na kojem se nalaze grobovi danas je obradivo, bez ikakvih grobnih oznaka.

Najveći i naokrutniji logori

Najveći logori za pripadnike njemačke manjine na području Hrvatske bili su tijekom 1945./46. Josipovac kod Osijeka, Velika Pisanica kod Bjelovara, Krndija kod Đakova, Šipovac kod Našica, Pusta Podunavlje u Baranji i Tenja/Tenjska Mitnica kod Osijeka, te Valpovo. Prema podacima Njemačkog crvenog križa, te njemačkim Zemaljskim podunavskošvapskim povijesnim izvorima uz već nabrojane, logori su također bili: Antunovac kod Pakraca, Bjelovar, Borovo kod Vukovara, Beli Manastir, zatim Branjih Vrh i Kozarac kod B.Manastira, pustare Mitvar, Mirkovac i Sokolovac kod Darde, zatim Čeminac također kod Darde, Popovac kod B.Manasira, Čakovec, Daruvar, Golinci kod Donjeg Miholjca, Karlovac, Lepoglava, Ogulin, Osijek, Požega, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Slavonski Brod, Soljani kod Županje, Zagreb (Jankomir i Prečko).

240.000

folksdojčera bilo je pred naletom Crvene armije i partizana evakuirano, te se nikada više nisu vratili na svoja ognjišta

170.000

ljudi internirano je u logore na prostoru Jugoslavije

70.000

folksdojčera umrlo je u logorima, uglavnom od bolesti, gladi, hladnoće i premorenosti

26.000

tisuća žena izgubilo je živote

6.000

djece do 14 godina starosti umrlo je u logorima

30.000 jugoslavenskih folksdojčera deportirano je potkraj 1944. prema zahtjevu Sovjeta na prisilan rad u SSSR, i to uglavnom žena